

STAATSCOURANT

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Nr. 9568
21 mei
2015

Green Deal afvalreductie en -recycling op treinstations en in treinen

Partijen:

1. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, mevrouw W.J. Mansveld, de Minister van Economische Zaken, de heer H.G.J. Kamp en beide handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan, hierna samen te noemen: Rijksoverheid;

2. NS Groep N.V. (hierna te noemen NS); te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de directievoorzitter NedTrain, de heer M. van Roozendaal

3. ProRail B.V. (hierna te noemen ProRail); te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de president-directeur a.i., de heer P.E.M. Buck.

Hierna samen te noemen: Partijen

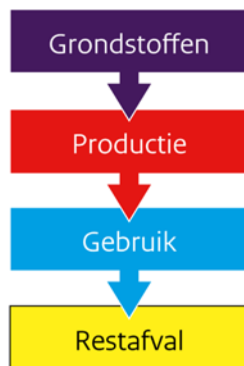
Algemene overwegingen:

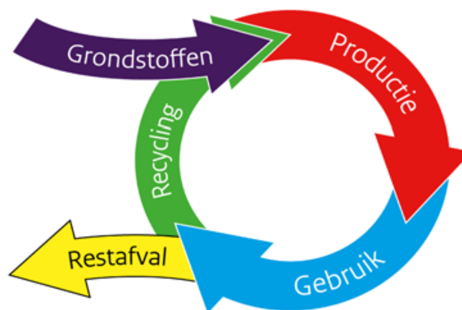
1. Om onze welvaart ook voor toekomstige generaties te behouden is het nodig om het concurrentievermogen van onze economie te versterken en tegelijkertijd de belasting van het milieu en de afhankelijkheid van fossiele energie en schaarse grondstoffen te verminderen (groene groei).
2. Creativiteit, ondernemerschap en innovatie zijn essentieel om deze omslag naar groene groei mogelijk te maken. Bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties nemen volop concrete initiatieven voor vergroening van economie en samenleving. Met de Green Deal Aanpak wil het kabinet deze dynamiek in de samenleving naar groene groei optimaal benutten.
3. Green Deals bieden bedrijven, burgers en organisaties een laagdrempelige mogelijkheid om samen met de overheid te werken aan groene groei. Initiatieven uit de samenleving staan daarbij aan de basis. Daar waar deze tegen belemmeringen aanlopen die volgens initiatiefnemers kunnen worden aangepakt op Rijksniveau, wil het kabinet zich inzetten deze weg te nemen of op te lossen om zo deze initiatieven te faciliteren en te versnellen. In een Green Deal leggen partijen hierover concrete afspraken schriftelijk vast.
4. De resultaten van een Green Deal kunnen gebruikt worden bij andere, vergelijkbare projecten, waardoor er navolging kan plaatsvinden en de reikwijdte van een Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning van de Rijksoverheid tegenover staat.

Specifieke overwegingen van de Green Deal afvalreductie en -recycling treinstation en treinen

1. NS is aanbieder van duurzame mobiliteit en geeft hier onder meer invulling aan door zuinig om te gaan met materialen en van afval weer grondstof te willen maken. NS werkt aan verbetering van afvalreductie, afvalinzameling en recycling in kantoren, werkplaatsen, treinstations en treinen.
2. Voor ProRail is duurzaamheid integraal onderdeel van haar maatschappelijke functie. ProRail wil zorgvuldig omgaan met grondstoffen en afval en streeft naar meer gescheiden inzameling van afval op treinstations en verwerking daarvan.
3. ProRail en NS werken samen om afval op treinstations en treinen gescheiden in te zamelen. In 2014 werd 12.000 ton afval afgevoerd, waarvan 12% gescheiden. Zo'n 62% van dit afval wordt afgevoerd van de 25 treinstations met de grootste hoeveelheid afval. Op deze treinstations is papier de grootste fractie om te scheiden.
4. Met het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG)[1] wil de Rijksoverheid de transitie naar een circulaire economie stimuleren. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu (hierna: IenM) wil de hoeveelheid recyclebaar restafval in verbrandingsinstallaties binnen 10 jaar halveren. Daartoe is verbetering aan de voorkant nodig: wat de treinstations en treinen 'in' gaat, heeft grote invloed op de hoeveelheid en de aard van het afval dat achterblijft. Verder speelt het bewustzijn van de reiziger tijdens de reis een grote rol en de wijze waarop het afval ingezameld en gescheiden wordt.

[1] *Kamerbrief Van Afval Naar Grondstof (33 043, nr. 15)*

Transitie naar circulaire economie

5. Verduurzaming van de economie ('Groene Groei'): als grondstoffen schaarser en dus kostbaarder worden, loont het om afval te scheiden en te recyclen. Op dit moment is de business case van gescheiden afvalinzameling nog niet sluitend voor de NS en ProRail. De partijen in deze Green deal zijn op zoek naar manieren om dit te realiseren zonder dat het reizen met de trein meer gaat kosten voor de reiziger.
6. Uitdagingen om de hoeveelheid afval op treinstations en uit treinen te kunnen reduceren zitten in:
   - verpakkingsspecificaties in de industrie (productie) en distributie van producten;
   - voorschriften uit Warenwet en het Warenwetbesluit voor de bewaartermijn van vers voedsel. Hierdoor gaat goed eten de prullenbak in (voedselverspilling);
   - de hoeveelheid afval die reizigers het treinstation en de trein mee innemen;
   - keuze in het aanbod en assortiment in de winkels op desbetreffende treinstations.
7. Onderdeel van VANG is het meer en beter recyclen: 75% in 2020. In Nederlandse huishoudens wordt op dit moment gemiddeld 50% van het afval gescheiden. In de kantoor-, winkel- en dienstensector (KWD) en in (semi) openbare ruimten zoals treinstations, wordt dit nog niet gerealiseerd. Treinstations zijn als transferlocatie van veel treinreizigers een zeer geschikte locatie om afval te (laten) scheiden en meer en beter te recyclen. Door een integrale aanpak in alle (semi) openbare ruimten creëren we de mogelijkheid om het consumentengedrag te verduurzamen.
8. Uitdagingen om afval op treinstations en uit treinen te recyclen zitten in:
   - bronscheiding: hoe 'beter' de kwaliteit van de verschillende afvalstromen, hoe groter de grondstof opbrengst en business case;
   - gedrag van de reizigers voor het scheiden van afval: reizigers stimuleren om hun afval gescheiden te deponeren in de daarvoor bestemde voorzieningen;
   - het rendabel scheiden van plastic (naast papier en rest). De financiële opbrengsten van plastic fracties zijn vanwege hoog volume en laag gewicht te weinig om de extra logistiek te bekostigen;
   - het uitrollen van nieuwe afvalvoorzieningen (afvalbakken en afvalstraten) voor gescheiden inzameling op de treinstations. Er is beperkte ruimte op veel stations en een afhankelijkheid met de uitrol van het programma Stationsoutillage en eventuele stationsverbouwingen. Dit geeft conflicterende tijdslijnen, een budgetuitdaging.

Partijen komen het volgende overeen:

Doelstelling

Artikel 1

De Green Deal afvalreductie en -recycling op treinstations en in treinen beoogt met samenwerking tussen partijen de volgende doelen te bereiken:
1) afval reduceren: de hoeveelheid afval die vrijkomt in 2020 in de (semi) openbare ruimte treinstations en treinen te verminderen met 25% ten opzichte van 2014 (van de 12.000 ton naar 9.000 ton);
2) afval scheiden en bijdragen aan verduurzaming van consumentengedrag: communicatie- en gedragsbeïnvloedingsmogelijkheden inzetten om reizigers hun afval te doen scheiden in de (semi) openbare ruimte van treinstations en treinen tot 75% in 2020 (van de 9.000 ton wordt 6.750 ton gescheiden);
3) meer en betere (plastic) recycling voor het afval van de treinstations en uit de treinen.

Inzet en acties van partijen

Artikel 2 Samenwerken

De partijen onderschrijven het doel en werken samen aan acties om dit doel te realiseren, elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid. Daartoe stellen ze een uitvoeringsplan op dat uiterlijk 6 maanden na ondertekening gereed is. Gedurende deze 6 maanden zal reeds gestart worden met de acties uit deze Green Deal.

Artikel 3 Activiteiten

Inzet en acties NS:

1. NS maakt een plan met activiteiten om te komen tot afvalreductie bij winkeliers op de treinstations. Het plan zal onder andere activiteiten bevatten op het gebied van:
   – het informeren van winkeliers over doelstellingen en mogelijkheden van afvalreductie, -scheiding en recycling van afval;
   – te stellen eisen aan winkeliers op de treinstations, met name:
     • het verminderen van hoeveelheid verpakkingen of het anders verpakken van producten zodat het afval beter en gemakkelijker recyclebaar is;
     • meer inzet van herbruikbare bekers;
     • instellen van een verbod op *gratis* plastic tasjes;
     • productaanbod in winkels op de treinstations, dat makkelijk te scheiden en recyclen is;
     • het tegengaan van voedselverspilling en innovatief omgaan met koffiedrab;
     • het retourneren van emballage;
   – het verduurzamen van logistieke activiteiten voor winkels. Hiervoor wordt bekeken of kan worden aangesloten bij de Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek.
2. De onderdelen van het plan zullen door middel van case studies en/of pilots op realiseerbaarheid en resultaten worden getoetst.
3. NS verkent de mogelijkheden en maakt waar mogelijk afspraken met gemeenten en bedrijven over vermindering van de hoeveelheid afval, gescheiden inzameling, afvoer en (hoogwaardige) recycling van (plastic) afval van treinstations.
4. NS spant zich in om afvalscheiding in treinen te faciliteren. Er volgt een voorstel voor:
   – aanpassingen in bestaande en nieuwe treinen (design);
   – wijzigingen in schoonmaakprocessen.

   Inzet en acties ProRail:
5. ProRail spant zich in om de afvalvoorzieningen voor het scheiden van afval te plaatsen op treinstations in navolging van goedkeuring op het gezamenlijke plan met de doelstelling 75% afvalscheiding in 2020.

   Inzet en acties NS en ProRail gezamenlijk
6. NS en ProRail ontwikkelen een gezamenlijke visie op duurzaamheid op treinstations in 2030.
7. NS en ProRail onderzoeken op welke wijze de 75% afvalscheiding in 2020 haalbaar is zonder dat het de reiziger meer kost. In dit onderzoek wordt onderzocht welk ‘percentage afvalscheiding’ (tegen neutrale businesscase) waar (trein, retail en transfer) te behalen bevalt.
8. NS en ProRail doen een afvalscheidingproef op treinstation Rotterdam Centraal (papier en rest). NS en ProRail zeggen toe de uitkomsten van deze proef mee te nemen in de uitrol en in de overige acties van deze Green Deal.
9. NS en ProRail voorzien in 2015 in ieder geval de volgende treinstations van gescheiden afvalbakken voor restafval en papier: Arnhem, Breda, Eindhoven, Tilburg en Zwolle.
10. NS en ProRail communiceren via de hun ter beschikking staande middelen met de reiziger over afvalinzameling en recycling op treinstations en in treinen.
11. NS en ProRail onderzoeken de mogelijkheden voor het plaatsen van watertappunten op treinstations ter vermindering van de hoeveelheid afval (PET flesjes)en zoeken daarbij de samenwerking met lokale partijen, zoals gemeenten om bijvoorbeeld een watertappunt op hun treinstation te adopteren.

Inzet en acties Rijksoverheid

Artikel 4 Activiteiten

12. De Rijksoverheid faciliteert het samenwerkingsproces tussen de partijen onderling en tussen partijen en andere relevante stakeholders, zoals gemeenten en winkeliers op de treinstations.
13. De Rijksoverheid waarborgt de aansluiting op de acht operationele doelstellingen van het Programma Van Afval naar Grondstof (VANG), dat de transitie van een lineaire naar een circulaire economie bevordert.
14. De Rijksoverheid spant zich in om eventuele knelpunten in wet- en regelgeving (waar mogelijk)

weg te nemen, zoals de tarieven van kunststof- en PMD-afval voor consumentenafval vanuit de (semi)openbare ruimten.

15. De Rijksoverheid onderzoekt de mogelijkheden voor winkeliers om verpakkingen te verduurzamen met inzet van de 'Raamovereenkomst tussen IenM, het verpakkende bedrijfsleven en de VNG over de aanpak van de dossiers verpakkingen en zwerfafval voor de jaren 2013 t/m 2022'.
16. De Rijksoverheid onderzoekt de mogelijkheden om voedselverspilling op de treinstations tegen te gaan.
17. De Rijksoverheid spant zich (intern en extern) in voor het faciliteren of experimenteren met mogelijkheden voor het sluitend krijgen van duurzame business modellen rondom (kunststof) afval recycling op de treinstations en in de trein. Er wordt onder andere een verbinding gemaakt met het 'Ketenakkoord Kunststofkringloop'[1].
18. De Rijksoverheid spant zich in om te komen tot een uniforme standaard voor inzamelmiddelen (uniforme vorm, kleur, symbool) om afval te scheiden in de (semi) openbare ruimten.
19. De Rijksoverheid communiceert via de haar ter beschikking staande middelen (zoals 'duurzaam doen') over het scheiden van afval, recycling van afval in het treinstation en openbaar vervoer om reizigersgedrag op dit gebied te beïnvloeden.
20. De Rijksoverheid stelt haar kennis en expertise op het terrein van afvalreductie in de openbare ruimte en recycling beschikbaar.
21. De Rijksoverheid verzamelt en verspreidt de in deze Green Deal opgedane kennis over afval scheiden, gescheiden inzameling en recycling ook naar andere beheerders van de (semi)openbare ruimte dan NS en ProRail.
22. De Rijksoverheid spant zich in voor opschaling naar andere (semi)openbare ruimte, zoals ander OV-vervoer.
23. De Rijksoverheid stimuleert andere vormen van preventie en hergebruik, bijvoorbeeld door productinnovatie (voor circulair design).

Slotbepalingen

Artikel 5 Uitvoering in overeenstemming met het Unierecht

De afspraken van deze Green Deal zullen in overeenstemming met het recht van de Europese Unie worden uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 6 Wijzigingen

1. Elke partij kan de andere partijen schriftelijk verzoeken de Green Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle partijen.

2. Partijen treden in overleg binnen zes weken nadat een partij de wens daartoe aan de andere partijen schriftelijk heeft medegedeeld.

3. De wijzigingen en de verklaringen tot instemming worden in afschrift als bijlagen aan de Green deal gehecht.

Artikel 7 Werkgroep

Een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de NS, ProRail en de Rijksoverheid wordt belast met de uitvoering van de Green Deal.

Artikel 8 Opzegging

Elke partij kan deze Green Deal met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk opzeggen.

Artikel 9 Nakoming

Partijen komen overeen dat de nakoming van de afspraken van de Green Deal niet in rechte afdwingbaar is.

---

[1] www.kunststofkringloop.nl

Artikel 10 Inwerkingtreding

1. Deze Green Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle partijen en loopt tot 31 december 2020.

2. Partijen nemen de uitvoering van alle in deze Green Deal genoemde afspraken zo snel mogelijk ter hand.

Artikel 11 Openbaarmaking

Deze Green Deal zal net als alle andere afgesloten Green Deals openbaar worden gemaakt, onder andere in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de gesloten Green Deals, zodat navolging hiervan kan worden bevorderd.

Artikel 12 Nieuwe partijen

1. Er kunnen nieuwe partijen toetreden tot deze Green Deal.

2. Een nieuwe partij maakt haar verzoek tot toetreding schriftelijk bekend aan één van de Partijen. Zodra alle Partijen schriftelijk hebben ingestemd met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Green Deal en gelden voor die Partij de voor haar uit de Green Deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.

3. Het verzoek tot toetreding en de verklaring tot instemming worden als bijlage aan de Green Deal gehecht.

Aldus overeengekomen en in twee ondertekend, 's-Gravenhage, 23 februari 2015

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
W.J. Mansveld

Utrecht, 23 februari 2015

Directievoorzitter NedTrain,
M. van Roozendaal

's-Gravenhage, 23 februari 2015

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

Utrecht, 23 februari 2015

President-directeur a.i., ProRail B.V.,
P.E.M. Buck